

~i apartamenton per gasaj ~iloj; la forno ĉesas ~i Z; forno forte ~ila de la bakisto; ~i lokomotivon; la centra ~ado (kun unu fajrujo k pluraj ~otubaroj). ~lsto. Homo, kies metio estas ~i loĝejon aŭ maŝinon.

Hekatombo. 1 Buĉofero el cent bovoj, ĉe antikvuloj. 2 (f) Amasmortigo de multaj homoj: la ~o de la milito (Kp MASAKRO).

heksaedro Δ = sesedro.

Heksametro (V). 1 Verso, konsistanta el ses piedoj, inter kiuj la kvar unuaj povas esti spondeoj aŭ daktiloj, la kvina estas ĉiam daktilo k la sesa spondeo. 2 Sespieda laŭakcenta verso, laŭpove imitanta la antikvan ~on.

Hektaro. Kvadrato, kies ĉiu latero estas longa je cent metroj; cent aroj.

Hektogramo. Cent gramoj.

Hektolitro. Cent litroj.

Hektometro. Cent metroj.

* **Hela.** 1 Donanta aŭ ricevanta vivan lumon, tre luna, lumplena : ~a fajro B, ĉielo, vetero, tago B; ~a ĉambro; la varma k ~a radio de l' suno; sur la ~a fono lunigata de la lampo aperis B...; la steloj ~e lumis Z; mal~a arbaro, muro, karcero, nokto, vetero. Kp SERENA, BRILA, LUMA, KLARA 1. 2 Lume kolorigita, vivkolora, pli proksima al blanko ol al nigro : ~a, mal~a ruĝo; la ~e blua ĉielo; mal~e oraj haroj. Kp PALA. 3 Laŭte brile sonora : la laŭta, ~a voĉo de la koko B. Kp KLARA 2. ~eco. Eco de io ~a : ni havas ~econ nokte, kiam brilas luno Z. ~igi. Igi ion ~a : la lampo ~igas la ĉambron; dis~igu la fajron Z (igu ~a ekscitante ĝin); ~igi fotografajon per bano; tiu sciigo mal~igis la ĝojan feston. ~igl. Igi ~a : la vetero ~igas; lia zorgoplena vizaĝo ~igis; mal~iginta koloro. RIM. : La esenca senco de hela estas la lumeco, tiu de klara estas la distingebleco; tial oni ne uzas hela pri la penso aŭ spirito.

heleboro Z. G. de ranunkolacoj, ornama planto, kies radiko estas venena (helleborus). Nigra ~o (helleborus niger). Kp VERATRO.

heleno. Antikva nomo de la hindeŭropaj triboj, kiuj fiksitis en Grekujo. ~ismo. ~a koncepto pri civilizo.

hellanto ☼. G. de kompozitoj, kun granda flava floraro (= sunfloro) (helianthus). Tubera ~o. (= terpiro) (helianthus tuberosus).

hellantemo ☼. G. de cistaeoj, kun belaj, orflavaj floroj (helianthemum).

Helleo. 1 Ŝraŭbforma duoble kurba linio ĉirkaŭanta cilindron. 2 Ŝraŭbforma aparato, kiu irigas ŝipon en akvo aŭ flugmaŝinon en aero.

Heliko. Surtera molusko kun spirala konko (helix). Kp LIMAKO.

hellkrizo ☼. Ĝenerala nomo de plantoj, ĉefe el la fam. de kompozitoj, kies involukro estas kolora k kiuj ne ŝanĝigas dum longa tempo. (helichrysum).

helikso ♥. Elstaro, kiu borderas la orekonkon.

helostato (Opt). Instrumento, kiu permesas projekcii la radiojn de la suno al unu fiksita direkto malgraŭ la moviĝo de la tero.

Heliotropo. 1 Veg. el fam. boragacoj kun bonodoraj violaj floroj (heliotropium). 2 Speco de amorfa kvarco.

hellumo Z ☼ lle. Ĥemia elemento. Gaso trovata en gasoj ekstraktataj el kelkaj malfaltaj mineraloj k kies atomezo estas 4,00.

* **Helpl** (x). 1 (iu) Faciligi ies agadon, partoprenante ĝin : ~i unu la alian Z; se via lasko estas tro longa, mi ~os vin; li ~is la infanon, al la infano porti la pezan sileton; li tre multe ~is la disvastigon (aŭ al la disvastigo) de la lingvo; nek ~ebla, nek konsilebla Z (senrimede perdita, ruinigita); li ~is al mi la tradukon (aŭ : li ~is min por la traduko) de tiu malfacila lekto. Kp APOGI, SUBTENDI. 2 (iu) Havigi al iu rimedon kontraŭ malfacilaĵo aŭ malbono (dangero, peniga laboro, mizero ktp) : oni konsilas k konsolas, sed ~i ne volas Z; ~i sentaborulon; ni neniel povas ~i al ŝi; vi ne povas ~i miajn embarasojn. Kp DEFENDI, PROTEKTI. 3 (io) Faciligi ion al iu, esti utila por, efika por aŭ kontraŭ io, rimedi kontraŭ io : kontraŭ kalumnio ~as nenio Z; ne ~is petoj nek minacoj?; ne ~os riĉo en la tago de nia morto; ĉiuj miaj admonojoj Z, penoj de p cigo nenion ~is Z; mensogaj vortoj, kiuj